

Gramatika v oddílech

Oddíl 1

Minulé časy - používání imperfekta a passata proxima

Imperfektum používáme, chceme-li hovořit o:

obvyklých a opakujících se činnostech časově ani trváním přesně neurčených

vlastnostech osob nebo věcí

skutečnostech neurčitého trvání

nejasném, nerozhodnutém záměru

Rovněž po *mentre* se zpravidla používá imperfektum.

Si *andava* tutte le estati a Pocol.
Každé léto se jezdilo do Pocolu.

Aveva quattro anni. *Byly mu/jí čtyři roky.*
Eravamo tutti genovesi. *Všichni jsme byli Janované.*

Fabrizio *aveva* una banda musicale.
Fabrizio měl kapelu.

Pensavo di andare all'acquario...
Přemýšlel jsem o tom, že bych zašel do akvária...

Mentre lei cantava... *Zatímco zpívala...*

Passato prossimo se používá:

pokud nějaká činnost spadá do určitého časového rámce

když udáváme přesný okamžik nějaké události

abychom vyjádřili děj, jenž vstoupí do děje jiného, započatého již dříve

Per vent'anni ci siamo visti tutti i giorni.
(Po) dvacet let jsme se viděli každý den.

Alla fine è caduto il microfono.
Nakonec spadl mikrofon.

Mentre lei cantava, si è spento un faretto.
Zatímco ona zpívala, zhaslo jedno osvětlení.

Ne - člen dělivý

Ne, člen dělivý, se používá tehdy, když mluvíme o nějakém množství, jež je částí celku.

Pokud člen *ne* doprovází *passato prossimo*, pak se přičestí minulé shoduje s tím podstatným jménem, které člen dělivý zastupuje.

Pokud po množství následuje podstatné jméno, je tato shoda dobrovolná.

- *Quante mele hai preso? Kolik jablek sis vzal/a?*
- *Ne ho prese due. Vzal/a jsem si (jich) dvě.*

- *Quanta acqua hai usato? Kolik vody jsi použil/a?*
- *Ne ho usata molta. Použil/a jsem jí hodně.*
- *Quanti spicchi di aglio hai usato?*
Kolik stroužků česneku jsi použil/a?
- *Ne ho usati due. Použil/a jsem (jich) dva.*

- *Quanto aglio ha usato? Kolik česneku použil/a?*
- *Ne ha usato tre spicchi. Použil/a tři stroužky.*
- *Ne ha usati tre spicchi. Použil/a tři stroužky.*

Mentre - zatímco, durante - během, allora - tehdy, quando - když

<p>Mentre se váže ke slovesu,</p> <p>durante k podstatnému jménu.</p> <p>Allora se vztahuje k období v minulosti, o němž se již hovořilo.</p> <p>Quando - když ve významech "ogni volta - pokaždé" a "mentre - zatímco" vyžaduje imperfektum, pokud však znamená "nel momento in cui - ve chvíli, v níž", pak následuje passato prossimo.</p>	<p>Mentre lei cantava... Zatímco ona zpívala...</p> <p>Durante il concerto... Během koncertu...</p> <p>Ho visto il primo concerto nel 1980. Allora ai concerti andavamo presto. Viděl jsem první koncert roku 1980. Tehdy jsme na koncerty chodívali brzy.</p> <p>Mi ricordo quando tutte le persone cantavano nel buio. Vzpomínám si, jak všechny osoby zpívaly ve tmě. ...quando il gruppo è entrato sul palco. ...když skupina vstoupila na pódium.</p>
---	--

Perché - protože, siccome - jelikož, poněvadž, perciò - (a) proto, tudíž

<p>Abychom vyjádřili příčinu nějakého děje, používáme:</p> <p>siccome - jelikož, poněvadž, pokud na začátku stojí věta, která udává příčinu</p> <p>perché - protože, pokud na začátku stojí věta, která označuje děj</p> <p>Mezi větou, která vyjadřuje příčinu, a větou, jež vyjadřuje důsledek, může stát pouze perciò - (a) proto, tudíž.</p>	<p>Siccome piove, prendo l'ombrello. Ponevadž prší, vezmu si deštník.</p> <p>Prendo l'ombrello perché piove. Vezmu si deštník, protože prší.</p> <p>Piove, perciò prendo l'ombrello. Prší, proto si vezmu deštník.</p>
--	--

Oddíl 2

Podmiňovací způsob jednoduchý - pravidelné tvary

	comprare - koupit, kupovat	leggere - číst	partire - odjet
(io)	comprerei koupil/a bych	leggerei četl/a bych	partirei odjel/a bych
(tu)	compreresti koupil/a bys	leggeresti četl/a bys	partiresti odjel/a bys
(lui/lei)	comprerebbe koupil/a by	leggerebbe četl/a by	partirebbe odjel/a by
(noi)	compreremmo koupili/y bychom	leggeremmo četli/y bychom	partiremmo odjeli/y bychom
(voi)	comprereste koupili/y byste	leggereste četli/y byste	partireste odjeli/y byste
(loro)	comprerebbero koupili/y by	leggerebbero četli/y by	partirebbero odjeli/y by

Podmiňovací způsob jednoduchý se tvoří tak, že k infinitivu připojíme koncovky zvýrazněné tučným písmem.
Pozor! U sloves na -are se a v infinitivu změní na e:
comprare koupit   comprere-i koupil/a bych

Zvláštnosti: slovesa zakončená na -care, -gare a slovesa fare - *dělat*, stare - *být*, dare - *dá(va)t*

	pagare - platit	fare - dělat	Slovesa zakončená na -care a -gare ve všech osobách přibírají hlásku h. Slovesa fare - <i>dělat</i> , stare - <i>být</i> a dare - <i>dát</i> , <i>dávat</i> zachovávají v infinitivu a: farei - <i>dělal/a bych</i> , starei - <i>byl/a bych</i> , darei - <i>dal/a bych</i> , atd.
(io)	pagherei <i>platil/a bych</i>	farei <i>dělal/a bych</i>	
(tu)	pagheresti <i>platil/a bys</i>	faresti <i>dělal/a bys</i>	
(lui/lei)	pagherebbe <i>platil/a by</i>	farebbe <i>dělal/a by</i>	
(noi)	pagheremmo <i>platili/y bychom</i>	faremmo <i>dělali/y bychom</i>	
(voi)	paghereste <i>platili/y byste</i>	fareste <i>dělali/y byste</i>	
(loro)	pagherebbero <i>platili/y by</i>	farebbero <i>dělali/y by</i>	

Podmiňovací způsob jednoduchý - nepravidelné tvary

	essere - být	potere - moci, smět	venire - přijít, přijet
(io)	sarei <i>byl/a bych</i>	potrei <i>mohl/a bych</i>	verrei <i>přijel/a bych</i>
(tu)	saresti <i>byl/a bys</i>	potresti <i>mohl/a bys</i>	verresti <i>přijel/a bys</i>
(lui/lei)	sarebbe <i>byl/a by</i>	potrebbe <i>mohl/a by</i>	verrebbe <i>přijel/a by</i>
(noi)	saremmo <i>byli/y bychom</i>	potremmo <i>mohli/y bychom</i>	verremmo <i>přijeli/y bychom</i>
(voi)	sareste <i>byli/y byste</i>	potreste <i>mohli/y byste</i>	verreste <i>přijeli/y byste</i>
(loro)	sarebbero <i>byli/y by</i>	potrebbero <i>mohli/y by</i>	verrebbero <i>přijeli/y by</i>

Sloveso *essere* - *být* je, jako vždy, nepravidelné.

Sloveso *potere* ztrácí první e u infinitivu: *potere* - *potrei*.

Sloveso *venire* ztrácí poslední čtyři písmena u infinitivu a tvoří podmiňovací způsob se dvěma r:
venire - *verrei*

Jako *potere* - *moci* se časují slovesa *andare* - *jít, jet*, *avere* - *mít*, *dovere* - *muset*, *sapere* - *vědět, znát*, *vedere* - *vidět* a *vivere* - *žít*.

Jako *venire* - *přijít, přijet* se časují slovesa *bere* - *pít* (*berrei*), *rimanere* - *zůstat* (*rimarrei*), *tenere* - *držet* (*terrei*) a *volere* - *chtít* (*vorrei*).

Používání podmiňovacího způsobu jednoduchého

Podmiňovací způsob jednoduchý se používá, abychom vyjádřili:	
touhy nebo úmysly v přítomnosti nebo do budoucna	Vorrei un lavoro. Chtěl/a bych nějakou práci. Leggerei comunque gli annunci. Přesto však bych četl/a inzeráty.
pravděpodobnost, možnost	Tutto sarebbe perfetto. Všechno by bylo dokonalé.
zdvořilou žádost o něco	Potrebbe ripetere? Mohl(a) byste to zopakovat?
názory a dáváme-li rady zdvořilým a méně přímým způsobem	Al tuo posto partirei subito. Na tvém místě bych odjel/a ihned. Potresti provare a convincere Laura. Mohl/a by ses pokusit Lauru přesvědčit.

Zájmenná částice *ne*

Zájmennou částicí *ne* používáme namísto výrazu nebo části věty uvedené předložkou *di*.

V této funkci částice *ne* nemění koncovku příčestí minulého.

Sarei felice *di lavorare per una grande ditta*. *Byl/a bych šťastný/á, kdybych pracoval/a pro velkou firmu.*
Ne sarei davvero felice.

Byl/a bych (tím) opravdu velmi šťasten/šťastná.

Abbiamo bisogno di una segretaria.

Potřebujeme sekretářku.

Ne abbiamo bisogno subito.

Potřebujeme ji okamžitě.

Hanno parlato della riunione?

Mluvili o tom shromáždění?

Sì, ne hanno parlato. Ano, mluvili o něm.

Ci vuole - je třeba (chce to), ci vogliono - je třeba (chce to), occorre - je zapotřebí, bisogna - je třeba, avere bisogno di - potřebovat co

Máme různé způsoby, jak vyjádřit nějakou potřebu:

ci vuole + podstatné jméno v jednotném čísle

ci vogliono + podstatné jméno v množném čísle

occorre + podstatné jméno v jednotném čísle

occorrono + podstatné jméno v množném čísle

po bisogna vždy následuje sloveso v infinitivu

avere bisogno di se používá, když chceme označit také osobu, která něco potřebuje; podstatné jméno, které následuje, je v čísle jednotném nebo množném

Ci vuole molta esperienza. Chce to hodně zkušenosti.

Ci vogliono venti minuti. Je na to zapotřebí 20 minut.

Occorre una buona conoscenza dell'inglese.

Je zapotřebí dobré znalosti angličtiny.

Occorrono molte persone qualificate.

Je třeba mnoha kvalifikovaných osob.

Bisogna essere disponibili.

Je třeba být k dispozici (disponibilní).

Abbiamo bisogno di una segretaria.

Potřebujeme nějakou sekretářku.

Ho bisogno di informazioni. Potřebuji informace.

Oddíl 3

Podmiňovací způsob minulý - formy

	fare - dělat
(io)	avrei fatto <i>byl bych udělal/byla bych udělala</i>
(tu)	avresti fatto <i>byl bys udělal/byla bys udělala</i>
(lui/lei)	avrebbe fatto <i>byl by udělal/byla by udělala</i>
(noi)	avremmo fatto <i>byli bychom udělali/byly bychom udělaly</i>
(voi)	avreste fatto <i>byli byste udělali/byly byste udělaly</i>
(loro)	avrebbero fatto <i>byli by udělali/byly by udělaly</i>

	andare - jít, jet
	sarei andato/-a <i>byl bych jel/byla bych jela</i>
	saresti andato/-a <i>byl bys jel/byla bys jela</i>
	sarebbe andato/-a <i>byl by jel/byla by jela</i>
	saremmo andati/-e <i>byli bychom jeli/byly bychom jely</i>
	sareste andati/-e <i>byli byste jeli/byly byste jely</i>
	sarebbero andati/-e <i>byli by jeli/byly by jely</i>

Podmiňovací způsob minulý (nebo složený) se tvoří pomocí podmiňovacího způsobu jednoduchého pomocných sloves *avere* nebo *essere* a příčestí minulého slovesa, jež vyjadřuje děj. U pomocného slovesa *essere* se příčestí shoduje s podmětem.

Použití podmiňovacího způsobu minulého

<p><i>Podmiňovací způsob minulý používáme, abychom:</i></p> <p><i>vyádřili přání, která se neuskutečnila v minulosti</i></p> <p><i>nebo přání, která nebylo možné uskutečnit v přítomnosti nebo budoucnosti</i></p>	<p>Ci sarei andata, ma c'erano lunghissime file. <i>Byla bych tam šla, ale byly tam velmi dlouhé fronty.</i></p> <p>Oggi/Domani sarei venuto con voi, ma devo lavorare. <i>Dnes/Zítرا bych šel s vámi, ale musím pracovat.</i></p>
---	--

Tvary *bello* - krásný a *quello* - ten, onen před podstatným jménem

<p><i>Před podstatným jménem se quello a bello chovají jako člen určitý a složené předložky.</i></p>	<p>Hai visto <i>quell</i> film? <i>ten film?</i> <i>quell</i>'albergo? <i>ten hotel?</i> <i>quello</i> spettacolo? <i>tu podívanou?</i> <i>quella</i> mostra? <i>tu výstavu?</i> Hai visto <i>quell</i>'opera? <i>to dílo?</i> Viděl/a jsi <i>quei</i> film? <i>ty filmy?</i> <i>quegli</i> studenti? <i>ty studenty?</i> <i>quegli</i> orecchini? <i>ty náušnice?</i> <i>quelle</i> collane? <i>ty řetízky?</i> <i>quelle</i> anfore? <i>ty amfory?</i></p>
--	---

Přídavná jména *quello* - ten, onen a *bello* - krásný - schéma tvarů

rod mužský <i>před souhláskou</i> <i>před samohláskou</i> s + souhláska - z - ps - gn - x - y	číslo jednotné quel/bel quell'/bell' quello/bello	číslo množné quei/bei quegli/begli quegli/begli
rod ženský <i>před souhláskou</i> <i>před samohláskou</i>	číslo jednotné quella/bella quell'/bell'	číslo množné quelle/belle quelle/belle

Zájmena složená - tvary

Zájmena nepřímá +	lo	la	li	le	ne
mi	me lo	me la	me li	me le	me ne
ti	te lo	te la	te li	te le	te ne
gli le Le	gliela	gliela	glieli	gliele	gliene
ci	ce lo	ce la	ce li	ce le	ce ne
vi	ve lo	ve la	ve li	ve le	ve ne
gli	gliela	gliela	glieli	gliele	gliene

Postavení zájmen složených

<p>Zájmena složená stojí obvykle před slovesem, ale po záporu.</p> <p>Ve větě se slovesem v infinitivu zájmeno následuje po slovese a tvoří s ním jedno jediné slovo.</p> <p>U kombinace modální sloveso + infinitiv může zájmeno stát před skupinou slov nebo za ní.</p>	<p>Beh, ce lo chiedono sempre. No jo, vždycky nás o to prosí. Non ce lo chiedono mai. <i>Neprosí nás o to nikdy.</i></p> <p>Penso di dirglielo presto. <i>Myslím, že mu to brzy řeknu.</i></p> <p>Posso farle qualche domanda? <i>Mohu Vám položit otázku?</i> Certo, me ne può fare/può farmene quante ne vuole. <i>Jistě, můžete mi jich položit, kolik jen chcete.</i></p>
---	--

Serve/servono - je třeba (čeho), basta/bastano - stačí

<p>Tato slovesa se obecně používají pouze ve 3. osobě jednotného nebo množného čísla. Ve 3. osobě jednotného čísla, pokud podstatné jméno, k němuž se vztahují, je v jednotném čísle, ve 3. osobě množného čísla, pokud podstatné jméno je v čísle množném.</p>	<p>Ci serve un set di posate. <i>Potřebujeme jeden příborový set.</i> Ci servono quattro piatti. <i>Potřebujeme čtyři talíře.</i></p> <p>Il denaro non basta mai. <i>Peněz není nikdy dost.</i> I soldi non bastano mai. <i>Peněz není nikdy dost.</i></p>
---	--

Oddíl 4

Budoucí čas jednoduchý - pravidelné tvary

	comprare - koupit, kupovat	leggere - číst	partire - odjet
(io)	comprerò koupím	leggerò budu číst	partirò odjedu
(tu)	comprerai koupíš	leggerai budeš číst	partirai odjedeš
(lui/lei)	comprerà koupí	leggerà bude číst	partirà odjede
(noi)	compreremo koupíme	leggeremo budeme číst	partiremo odjedeme
(voi)	comprerete koupíte	leggerete budete číst	partirete odjedete
(loro)	compreranno koupí	leggeranno budou číst	partiranno odjedou

Budoucí čas jednoduchý se tvoří připojením tučně zvýrazněných koncovek k infinitivu, který ztrácí poslední samohlásku: leggere » leggerò

Pozor! U sloves zakončených na -are se a u infinitivu změní na e: comprare » comprer-ò.

Zvláštnosti: slovesa zakončená na -care, -gare a slovesa fare - dělat, stare - být, dare - dá(va)t

	pagare - platit	fare - dělat	Slovesa zakončená na -care a -gare ve všech osobách přibírají h. Slovesa fare - dělat, stare - být a dare - dá(va)t, u infinitivu zachovávají a: farò, starò, darò atd.
(io)	pagherò zaplatím	farò udělám	
(tu)	pagherai zaplatíš	farai uděláš	
(lui/lei)	pagherà zaplatí	farà udělá	
(noi)	pagheremo zaplatíme	faremo uděláme	
(voi)	pagherete zaplatíte	farete uděláte	
(loro)	pagheranno zaplatí	faranno udělají	

Budoucí čas jednoduchý - nepravidelné tvary

	essere - být	potere - moci, smět	venire - přijít, přijet
(io)	sarò budu	potrò budu moci	verrò přijdu, přijedu
(tu)	sarai budeš	potrai budeš moci	verrai přijdeš, přijedeš
(lui/lei)	sarà bude	potrà bude moci	verrà přijde, přijede
(noi)	saremo budeme	potremo budeme moci	verremo přijdeme, přijedeme
(voi)	sarete budete	potrete budete moci	verrete přijdete, přijedete
(loro)	saranno budou	potranno budou moci	verranno přijdou, přijedou

Sloveso **essere** (být) je, jako vždy, nepravidelné.
 Sloveso **potere** (moci) ztrácí v infinitivu první e: *potere* » *potrò*.
 Sloveso **venire** (přijít, přijet) ztrácí v infinitivu poslední čtyři písmena a budoucí čas je tvořen se dvěma r: *venire* » *verrò*.

Jako **potere** se časují slovesa **andare** - jít, **jet**, **avere** - mít, **dovere** - muset, **sapere** - vědět, umět, **vedere** - vidět a **vivere** - žít.

Jako **venire** se časují slovesa **bere** - pít (**berrò**), **rimanere** - zůstat (**rimarrò**), **tenere** - držet (**terrò**) a **volere** - chtít (**vorrò**).

Neosobní zájmeno *si*

<p>Po neosobním zájmenu <i>si</i> může následovat sloveso ve 3. osobě jednotného nebo množného čísla.</p> <p>3. osoba jednotného čísla se používá, když: není zmíněn předmět předmět přímý je v jednotném čísle</p> <p>předmětu předchází předložka (jde o předmět v jazyce italském, nebráno z hlediska gramatiky jazyka českého)</p> <p>3. osoba množného čísla se používá, pokud i předmět přímý je v množném čísle.</p>	<p>In quale città si mangia di più? V kterém městě se jí více? Per Natale si mangia il panettone. O Vánocích se jí panettone. Si sta con gli amici. <i>Pobývá se s přáteli.</i></p> <p>Quando si mangiano i tortellini? <i>Kdy se jí tortellini?</i></p>
---	--

Imperfektum a passato prossimo s modálními slovesy

<p>Passato prossimo s modálními slovesy používáme tehdy, když jsme si jisti, že se nějaká činnost uskutečnila nebo neuskutečnila.</p> <p>Imperfektum pak, pokud si tím jisti nejsme.</p>	<p>Ho dovuto lavorare tutto il giorno. <i>Musel/a jsem pracovat celý den.</i> Non ho potuto fare i compiti. <i>Nemohl/a jsem dělat úkoly.</i> Ha voluto mangiare alle sette. <i>Chtěl/a jíst v sedm hodin.</i></p> <p>A che ora doveva finire di lavorare? <i>V kolik hodin měl/a přestat pracovat?</i> Ma non voleva essere da noi alle sette? <i>Ale nechtěl/a být u nás v sedm hodin?</i></p>
--	---

Passato prossimo modálních sloves - volba pomocného slovesa

Když modální sloveso doprovází sloveso přechodné, *passato prossimo* tvoříme se slovesem **avere**.

Non **ha** potuto **fare** i compiti. Nemohla dělat úkoly.

Když modální sloveso doprovází sloveso nepřechodné, *passato prossimo* tvoříme se slovesem **essere**.

Non **sono** potuta **uscire**. Nemohla jsem jít ven.

U zvratných sloves volba pomocného slovesa závisí na postavení zájmena.

Mi sono dovuta alzare presto. Musela jsem vstát brzy.
Ho dovuto alzarmi presto. Musela jsem vstát brzy.

Oddíl 5

Podmínkové souvětí prvního stupně

Podmínkové souvětí prvního stupně vyjadřuje podmínku a následek pravděpodobné a realizovatelné v přítomnosti nebo budoucnosti. Můžeme nalézt následující kombinace časů:

přítomný čas + přítomný čas

Se tu **fai** la fila, io **vado** a prendere qualcosa da mangiare. Jestli ty budeš stát frontu, já si jdu dát něco k snědku.

přítomný čas + budoucí čas jednoduchý,

Se mi **ami** lo **farai**! Jestli mě miluješ, uděláš to!

budoucí čas jednoduchý + budoucí čas jednoduchý

Se **avrò** tempo **verrò**. Když budu mít čas, přijdu.

přítomný čas + rozkazovací způsob

Se **hai** tempo **chiamami**!
Jestli budeš mít čas, zavolej mi!

Použití *se* - pokud, *jestli* a *quando* - když

Se uvádí nějakou podmínku a znamená „v případě, že, pod podmínkou že“.

Se ho tempo vengo. Jestli budu mít čas, přijdu.

Quando se vztahuje k okamžiku nějakého děje nebo jeho frekvenci a znamená „ve chvíli, v níž“, „pokaždé, když“.

Quando fai così, non ti sopporto!
Když to(hle) děláš, nesnáším tě!

Budoucí čas složený - tvary

	fare - dělat	andare - jít, jet	<i>Budoucí čas složený se tvoří bud. časem jednoduchým pomocných sloves avere - mít nebo essere - být a přičestím min. slovesa, které vyjadřuje děj. Použijeme-li pomocné sloveso essere, shoduje se přičestí minulé s podmíněm.</i>
(io)	avrò fatto <i>budu dělat</i>	sarò andato/-a <i>půjdu, pojedu</i>	
(tu)	avrà fatto <i>budeš dělat</i>	sarai andato/-a <i>půjdeš, pojeděš</i>	
(lui/lei)	avrà fatto <i>bude dělat</i>	sarà andato/-a <i>půjde, pojedě</i>	
(noi)	avremo fatto <i>budeme dělat</i>	saremo andati/-e <i>půjdeme, pojedeme</i>	
(voi)	avrete fatto <i>budete dělat</i>	sarete andati/-e <i>půjdete, pojedete</i>	
(loro)	avranno fatto <i>budou dělat</i>	saranno andati/-e <i>půjdou, pojedou</i>	

Používání budoucího času složeného

<i>Budoucí čas složený vyjadřuje budoucí děj, který se uskuteční před jiným dějem v budoucnosti. Je uveden výrazy jako appena - jakmile, dopo che - poté, co, až, quando - když.</i>	<i>Dopo che avrò fatto colazione, comincerà il giro turistico. Až se nasnídá, vydá se na turistický okruh. Appena si sarà alzata, farà colazione. Jakmile vstane, nasnídá se.</i>
--	---

Zájmena složená - shoda s přičestím minulým

<i>Rovněž u složených zájmen se přičestí minulé shoduje se zájmenem přímým.</i>	<i>Dov'è la Sua scheda? Kde je Vaše karta? Gliel'(gliela) ho data poco fa. Před chvílí jsem Vám ji dal/a. Ci ha dato i Suoi numeri di telefono? Dal/a jste nám Vaše telefonní čísla? Sì, glieli ho scritti sul foglio. Ano, napsal/a jsem Vám je na papír.</i>
---	---

Che + podstatné jméno nebo přídavné jméno

<i>Che používáme, abychom zesílili význam slova, které následuje:</i>	
<i>che + podstatné jméno</i>	<i>Mamma mia, che fila! Matinko moje, to je ale fronta!</i>
<i>che + přídavné jméno</i>	<i>Che bello! Jak krásné! Che bella quella mostra! Jak je krásná ta výstava!</i>
<i>Che můžeme použít i namísto quale/quali jako tázací zájmeno.</i>	<i>Che informazioni abbiamo? Jaké informace máme? Quali informazioni abbiamo? Co máme za informace?</i>

Zájmena vztažná *che* a *cui*

Vztažná zájmena *che* a *cui* jsou neměnná.
Che není doprovázeno předložkou.

Cui předchází předložka.

Sono le materie *che* mi interessano di più.
To jsou předměty, které mě nejvíc zajímají.
Ecco gli oggetti *che* ho comprato.
Tady jsou věci, které jsem koupil/a.
Ti presento l'amica *di cui* ti ho parlato.
Představuji ti přítelkyni, o níž jsem ti říkal.
È un negozio *in cui* puoi comprare scarpe bellissime.
To je obchod, v němž můžeš koupit nádherné boty.

Používání sloves *andare* - jít, jet a *venire* - přijít, přijet

Sloveso *venire* - přijít, přijet může vyjadřovat:
původ, vzdálení se z nějakého místa

obrácení se k místu, na němž se nachází osoba,
s níž mluvíme

Naopak pokud směr pohybu vyjadřuje oddálení
od osoby, s níž hovoříme, používáme *andare*.

Je-li ve větě přítomno *con* + zájmeno osobní,
s největší pravděpodobností se použije:
venire + *con* me, te, noi, voi

andare + *con* lui, lei, loro

Vengono dagli Stati Uniti. *Pocházejí ze Spojených států. / Přijíždějí ze Spojených států.*
A Venezia *veniamo* spesso. *Do Benátek jezdíme často. (Mluvíme s někým, kdo se nachází v Benátské oblasti.)*
Carla, allora *vengo* da te domani.
Carlo, přijdu k tobě tedy zítra.
(termíny vzdálení se, obrácení se se nevztahují k pohybu, nýbrž k postoji mluvčího)
Andiamo spesso in Italia. *Jezdíme do Itálie často.*
Io *vado* soprattutto a Venezia. *Já jezdím především do Benátek. (Mluvíme s někým, kdo se nenachází v Itálii.)*
Gianni, *vieni con* me stasera? *Gianni, půjdeš dnes večer se mnou?*
Vengo al cinema *con* voi. *Půjdu do kina s vámi.*
Vado *con* loro a teatro. *Jdu s nimi do divadla.*

Oddíl 6

Komparativ stejnosti

Komparativ stejnosti se tvoří používáním:
tanto ... quanto při porovnávání mezi příd. jmény:

così ... come nebo *tanto ... quanto* při porovnávání
mezi zájmeny, podstatnými jmény a slovesy
v infinitivu

Tanto a *così* lze vypustit.

È *tanto* bello *quanto* simpatico.
Je stejně tak hezký jako sympatický.
È *tanto/così* alto *quanto/come* lui.
Je stejně tak vysoký jako on.
Pisa è *tanto/così* interessante *quanto/come* Siena.
Pisa je stejně zajímavá jako Siena.
Sciare è *tanto/così* noioso *quanto/come* giocare
a tennis. *Lyžování je stejně tak nudné jako hrát tenis.*
È alto *quanto/come* lui. *Je vysoký jako on.*
Pisa è interessante *quanto/come* Siena.
Pisa je zajímavá jako Siena.

Komparativ většiny a menšiny

Tyto formy komparativu se tvoří pomocí:
più/meno + přídavné jméno + di nebo che

Di se používá, když slovo, které následuje,
je podstatné jméno nebo zájmeno

che když slovo, které následuje, je:

přídavné jméno

příslovce (vyjma příslovci času)

sloveso v infinitivu

předložka

L'opera è più/meno interessante del teatro. Opera je více zajímavá (zajímavější)/méně zajímavá než divadlo.

Mia sorella è più/meno alta di me.

Moje sestra je vyšší/méně vysoká (nižší) než já.

È più simpatico che bello.

Je víc sympatický než hezký.

Meglio tardi che mai. Lépe pozdě než nikdy.

Più di prima/oggi/ieri. Více než dříve/dnes/včera.
(příslovce času)

Sciare è meno noioso che nuotare.

Lyžování je méně nudné než plavání.

In città è più caro che in campagna.

Ve městě je více draho než na venkově.

Superlativ relativní a absolutní

Superlativ relativní klade do vztahu vlastnosti
ve skupině omezených prvků. Tvoří se následovně:

člen určitý + più/meno + přídavné jméno + di

Superlativ absolutní vyjadřuje kvalitu nejvyššího
stupně bez omezení nebo srovnávání. Můžeme jej
utvořit dvěma způsoby:

molto/tanto/proprio + přídavné jméno

přípojením ke konci slova -issimo/-a

Pravopisné zvláštnosti:

přídavná jména zakončená na -co a -go přibírají h
pouze tehdy, pokud přízvuk připadne na
předposlední slabiku.

È lo studente più/meno bravo della classe.

Je to nejlepší/nejméně dobrý student ze třídy.

Siamo i più forti del mondo. Jsme nejsilnější na světě.

Siamo molto forti. Jsme velmi silní.

Siamo proprio bravi. Jsme skutečně dobří.

È bravissimo. Je nanejvýš dobrý.

ricco » ricchissimo (přebohatý)

largo » larghissimo (velmi široký)

simpatico » simpaticissimo (nanejvýš sympatický)

È un vaso antichissimo. Je to prastará váza.

In edicola i classicissimi! V prodeji klasici klasiků
(velcí klasikové)!

Zvláštní tvary komparativu a superlativu

příd. jm.	komparativ	superlativ relativní	superlativ absolutní
buono dobrý	più buono/ migliore lepší	il più buono/ il migliore nejlepší	molto buono/buonissimo/ ottimo vynikající
cattivo špatný	più cattivo/ peggiore horší	il più cattivo/ il peggiore nejhorší	molto cattivo/cattivissimo/ pessimo naprosto špatný
grande velký	più grande/ maggiore větší	il più grande/ il maggiore největší	molto grande/grandissimo/ massimo obrovský, maximální
piccolo malý	più piccolo/ minore menší	il più piccolo/ il minore nejmenší	molto piccolo/piccolissimo/ minimo naprosto malý, minimální

příslovce	komparativ	superlativ relativní	superlativ absolutní
bene dobře	meglio lépe	nel modo migliore nejlépe	benissimo/ottimamente naprosto skvěle
male špatně	peggio hůře	nel modo peggiore nejhůře	malissimo/pessimamente naprosto zle

Zvláštní tvary komparativu a superlativu - použití

<p><i>Maggiore a minore se používají především, abychom se zmínili o věku nějaké osoby,</i></p> <p><i>nebo v přeneseném smyslu.</i></p> <p><i>Také massimo a minimo se používají více méně v přeneseném smyslu.</i></p>	<p>Gino è il mio fratello minore/maggiore. Gino je můj mladší/starší bratr.</p> <p>È il male minore. Je to menší zlo.</p> <p>con la massima attenzione nanejvýš pozorně nei minimi particolari v nejmenších detailech</p>
---	---

Passato remoto - pravidelné tvary

	andare - jít, jet	vendere - prodávat, prodat	uscire - (vy)jít ven
(io)	andai <i>jel/a jsem</i>	vendei/-etti <i>prodal/a jsem</i>	uscii <i>vyšel/vyšla jsem</i>
(tu)	andasti <i>jel/a jsi</i>	vendesti <i>prodal/a jsi</i>	uscisti <i>vyšel/vyšla jsi</i>
(lui/lei)	andò <i>jel/a</i>	vendé/-ette <i>prodal/a</i>	uscì <i>vyšel/vyšla</i>
(noi)	andammo <i>jeli/y jsme</i>	vendemmo <i>prodali/y jsme</i>	uscimmo <i>vyšli/y jsme</i>
(voi)	andaste <i>jeli/y jste</i>	vendeste <i>prodali/y jste</i>	usciste <i>vyšli/y jste</i>
(loro)	andarono <i>jeli/y</i>	venderono/-ettero <i>prodali/y</i>	uscirono <i>vyšli/y</i>

Passato remoto se tvoří připojením tučně zvýrazněných koncovek ke kořeni slova:

andare - *jít, jet*: and-**ai**/uscire - (vy)**jít ven**: usc-**ii**

Slovesa končící na **-ere** v 1. osobě j. č. a v 1. a 2. osobě čísla množného mají dva tvary.

Passato remoto - nepravidelné tvary

	essere - být	avere - mít	dare - dát
(io)	fui byl/a jsem	ebbi měl/a jsem	diedi/detti dal/a jsem
(tu)	fosti byl/a jsi	avesti měl/a jsi	desti dal/a jsi
(lui/lei)	fu byl/a	ebbe měl/a	diede/dette dal/a
(noi)	fummo byli/y jsme	avemmo měli/y jsme	demmo dali/y jsme
(voi)	foste byli/y jste	aveste měli/y jste	deste dali/y jste
(loro)	furono byli/y	ebbero měli/y	diedero/dettero dali/y

Slovesa **essere** a **avere** jsou nepravidelná i v passatu remotu. Stejně tak nepravidelně a zčásti s dvojitými tvary se tvoří sloveso **dare** - dát.

	sapere - vědět, umět	scrivere - psát	fare - dělat
(io)	seppi věděl/a jsem	scrissi napsal/a jsem	feci udělal/a jsem
(tu)	sapesti věděl/a jsi	scrivesti napsal/a jsi	facesti udělal/a jsi
(lui/lei)	seppe věděl/a	scrisse napsal/a	fece udělal/a
(noi)	sapemmo věděli/y jsme	scrivemmo napsali/y jsme	facemmo udělali/y jsme
(voi)	sapeste věděli/y jste	scriveste napsali/y jste	faceste udělali/y jste
(loro)	seppero věděli/y	scrissero napsali/y	fecero udělali/y

Ve většině případů jsou nepravidelné pouze 1. a 3. osoba jednotného čísla a 3. osoba čísla množného, jejich koncovky -i, -e, -ero jsou tytéž pro téměř všechna nepravidelná slovesa. Ostatní osoby zachovávají stavbu infinitivu a mají koncovky pravidelné. Slovesa **bere** - pít, **dire** - říkat a **fare** - dělat ve 2. osobě jednotného čísla a ve 2. osobě čísla množného používají latinský kořen: bev-ere (bere), dic-ere (dire), fac-ere (fare).

Používání passata remota

<p>Passato remoto používáme, abychom mluvili o jednorázovém ději nebo o ději časově či trváním vymezeném, který se uskutečnil v dávné minulosti a nemá vztah k přítomnosti. Je to typický čas jazyka psaného a literatury.</p>	<p>Dante scrise la Divina Commedia. Dante napsal Božskou komedii. Romolo fu il primo re di Roma. Romulus byl prvním králem Říma. Morì nel 1820. Zemřel roku 1820.</p>
--	--

Oddíl 7

Neformální rozkazovací způsob, pravidelná slovesa a slovesa s příponou *-isc*

	comprare - koupit	scrivere - psát	aprire - otevřít	spedire - poslat
(tu)	compra <i>kup</i>	scrivi <i>napiš</i>	apri <i>otevři</i>	spedisci <i>pošli</i>
(noi)	compriamo <i>kupme</i>	scriviamo <i>napišme</i>	apriamo <i>otevřme</i>	spediamo <i>pošleme</i>
(voi)	comprate <i>kupte</i>	scrivete <i>napište</i>	aprite <i>otevřete</i>	spedite <i>pošlete</i>
<p>Všimli jste si? Tvary imperativu v 1. a 2. osobě mn. č. jsou stejné jako u přítomného času. U sloves končících na <i>-ere</i> a na <i>-ire</i> je i 2. osoba j. č. jako v čase přítomném.</p>				
(tu)	non comprare <i>nekupuj</i>	Záporný rozkazovací způsob 2. osoby j. č.		
(noi)	non compriamo <i>nekupujme</i>	se tvoří pomocí <i>non</i> + infinitiv.		
(voi)	non comprate <i>nekupujte</i>			

Neformální rozkazovací způsob, nepravidelná slovesa

	fare - dělat	dare - dát	stare - být	andare - jít, jet	dire - říkat
(tu)	fai/fa' <i>udělej</i>	dai/da' <i>dej</i>	stai/sta' <i>bud'</i>	vai/va' <i>jdi</i>	di' <i>řekni</i>
(noi)	facciamo <i>udělejme</i>	diamo <i>dejme</i>	stiamo <i>bud'me</i>	andiamo <i>pojd'me</i>	diciamo <i>řekněme</i>
(voi)	fate <i>udělejte</i>	date <i>dejte</i>	state <i>bud'te</i>	andate <i>běžte</i>	dite <i>řekněte</i>
<p>I u nepravidelných sloves jsou tvary 1. a 2. osoby mn. č. často stejné jako v čase přítomném. 2. osoba j. č. sloves <i>fare</i>, <i>dare</i>, <i>stare</i>, <i>andare</i> má tvary dva.</p>					

	essere - být	avere - mít	Pomocná slovesa <i>essere</i> - být a <i>avere</i> - mít jsou nepravidelná i v rozkazovacím způsobu. 1. osoba mn. č. je stejná jako v čase přítomném.
(tu)	sii <i>bud'</i>	abbi <i>měj</i>	
(noi)	siamo <i>bud'me</i>	abbiamo <i>mějme</i>	
(voi)	siate <i>bud'te</i>	abbiate <i>mějte</i>	

Neformální rozkazovací způsob se zájmeny nepřízvučnými

Nepřízvučné zájmeno (*tu, noi, voi*) se spolu s neformálním imperativem pojí vždy po slovese a tvoří s ním jedno slovo.

Jako tvary *fa', da', sta', va', di'* + zájmeno nepřízvučné se souhláska zájmenného tvaru zdvojuje! (Pozor! Hlávka *g* se nezdvouje!)

Ve větě s *non* + infinitiv může zájmeno stát před nebo po infinitivu.

Scusami, ti posso chiedere una cosa?
Promiň mi, mohu tě požádat o jednu věc?
Ditemi un po'... Řekněte mi tak trochu...

Dimmi pure! Jen mi pověz!
Ma fammi il piacere! Udělej mi však tu laskavost!
Digli dell'esame! Diglielo! Řekni mu o té zkoušce!
Řekni mu to!

Non farlo! Nedělej to!
Non lo fare! Nedělej to!

Částice *ci*

Částice *ci* může nahradit slovo nebo část věty uvedené předložkou *a*.

Credi a quello che dice? No, non ci credo.
Věříš tomu, co říká? Ne, nevěřím tomu.
Non pensi alla salute? Sì, ci penso.
Nemyslíš na zdraví? Ano, myslím na něj.

Oddíl 8

Konjunktiv přítomný - pravidelné tvary

	fumare - kouřit	scrivere - psát	aprire - otevřít
(io)	fumi	scriva	apra
(tu)	fumi	scriva	apra
(lui/lei)	fumi	scriva	apra
(noi)	fumiamo	scriviamo	apriamo
(voi)	fumiate	scrivate	apriate
(loro)	fumino	scrivano	aprano

První tři osoby konjunktivu přítomného jsou vždy stejné, a proto se obvykle používá s podmětnými osobními zájmeny.

1. osoba mn.č. je stejná jako u přítomného času.

Ve 2. osobě mn. č. jsou všechna slovesa, i ta nepravidelná, zakončená na *-iate*.

Konjunktiv sloves s příponou *-isc* a sloves zakončených na *-care/-gare*

	capire - chápat, rozumět	cercare - hledat	pagare - platit
(io)	capisca	cerchi	paghi
(tu)	capisca	cerchi	paghi
(lui/lei)	capisca	cerchi	paghi
(noi)	capiamo	cerchiamo	paghiamo
(voi)	capiate	cerchiate	paghiate
(loro)	capiscano	cerchino	paghino

Slovesa, která přibírají příponu *-isc*, mají podobnou stavbu jako u přítomného času oznamovacího způsobu. Slovesa zakončená na *-care* a *-gare* přibírají hlávku *h* ve všech osobách.

Konjunktiv přítomný - slovesa nepravidelná

	essere - být	avere - mít	dovere - muset
(io)	sia	abbia	debba
(tu)	sia	abbia	debba
(lui/lei)	sia	abbia	debba
(noi)	siamo	abbiamo	dobbiamo
(voi)	siate	abbiate	dobbiate
(loro)	siano	abbiano	debbano

Rovněž u nepravidelných sloves máme tato pravidla:
 první tři osoby jsou stejné,
 1. osoba mn. č. je stejná jako u přítomného času oznamovacího způsobu,
 2. osoba mn. č. je zakončená na **-iate**.

Použití konjunktivu

Konjunktiv se používá především ve větách vedlejších po slovesech nebo vyjádřeních, jež to vyžadují a obvykle jsou uvozena slovem **che**.

<p>Konjunktiv se používá se slovesy, která vyjadřují: osobní názor</p> <p>pochybnost, nejistotu</p> <p>touhu, naději, přání, vůli</p> <p>duševní stavy nebo pocity</p> <p>Konjunktiv se používá také po vyjádřeních a slovesech neosobních.</p> <p>Pozor! Po slovese dire - říct se používá konjunktiv pouze, pokud je tvar slovesa neosobní, jinak se používá oznamovací způsob. (neosobní sloveso má za podmět neurčité zájmeno <i>ono</i>, <i>to</i>, nebo vyjadřující kolektiv obecně (<i>oni</i>, <i>někdo</i>) nikoliv zájmena osobní: <i>já</i>, <i>ty</i>, <i>on</i>, <i>ona</i>, <i>my</i> a <i>vy</i>)</p>	<p>Ritengo/penso che sia giusto...</p> <p>Mám za to/myslím, že je to správné...</p> <p>Dubito che/non so se sia d'accordo.</p> <p>Pochybuji/nevím, zda souhlasí.</p> <p>Spero/mi auguro/voglio che vi dia una mano.</p> <p>Doufám/přeji si/chci, aby vám byl nápomocen.</p> <p>Temo/ho paura che non arrivino in tempo.</p> <p>Obávám se/mám strach, že nedorazí včas.</p> <p>È normale che la gente abbia paura.</p> <p>Je normální, že lidé se bojí.</p> <p>Basta che lo facciamo subito.</p> <p>Stačí, abychom to udělali ihned.</p> <p>Si dice/Dicono che non sia facile andare d'accordo con quella persona.</p> <p>Říká se/Říkají, že není snadné vyjít s tou osobou.</p> <p>Ti dico che ci sono molti stranieri tra i miei colleghi.</p> <p>Říkám ti, že mezi mými kolegy je mnoho cizinců.</p>
--	--

Konjunktiv věty vztažné

<p>Ve vztažných větách uvozených slovesy, která vyjadřují vůli a touhu jako avere bisogno di - potřebovat co, cercare - snažit se, desiderare - toužit, prát si, volere - chtít, se obecně používá konjunktiv.</p> <p>Můžeme však použít oznamovací způsob, abychom řekli, že jsme si relativně jisti nějakou určitou věcí.</p>	<p>Cerco una segretaria che parli il cinese. Hledám nějakou sekretářku, která by mluvila čínsky. (Pochybuji, že/Nevím, zda je snadné ji najít.)</p> <p>Cerco una segretaria che parla l'inglese. Hledám sekretářku, která mluví anglicky. (Jsem si jistý, že ji mohu najít.)</p>
--	--

Infinitiv místo konjunktivu

Konjunktiv je nutno použít tam, kde je podmět věty hlavní odlišný od podmětu věty vedlejší.

(io) Credo che Luigi abbia difficoltà.
(já) Myslím, že Luigi má potíže.
(lui) Vuole che Carlo lavori di più.
(on) Chce, aby Carlo pracoval víc.

Naopak pokud jsou podměty obou vět stejné, ve větě vedlejší použijeme infinitiv nebo di + infinitiv.

(io) Credo di avere difficoltà (io).
(já) Myslím, že (já) mám potíže.
(lui) Vuole lavorare di più (lui).
(on) Chce pracovat víc.

Zvláštní případy a výrazy se způsobem oznamovacím

Forse - snad, asi, probabilmente - pravděpodobně, secondo me - podle mě, vyžadují oznamovací způsob.

Forse Luigi ha difficoltà. Luigi má asi potíže.
Probabilmente cercano fortuna. Snad hledají štěstí.
Secondo me non capiscono. Podle mě nerozumí.

Pokud neosobní výraz označuje zřejmost a jistotu, používá se způsob oznamovací.

È evidente che non è vero.
Je zřejmé, že to není pravda.

Oddíl 9

(ohledně konjunktivu viz gramatický přehled oddílu 8)

Formální rozkazovací způsob - pravidelné tvary a slovesa s příponou -isc

	lasciare - nechat, opustit	insistere - trvat na čem	sentire - slyšet	finire - skončit
(Lei)	lasci (Vy) nechte	insista (Vy) trvejte na tom	senta (Vy) poslyšte	finisca (Vy) skončete
(Loro)	lascino (Oni) nechají!	insistano (Oni) trvají na tom!	sentano (Oni) slyší!	finiscano (Oni) skončí!

Slovesa na -ere/-ire mají stejná zakončení. Slovesa s příponou -isc jsou nepravidelná i v rozkazovacím způsobu.

Pozor! Slovesa na -care/-gare přibírají hlásku h před samohláskou i:

cerchi - cerchino/paghi - paghino

Rozkazovací způsob 3. osoby j. č. je velmi formální, proto je obecně nahrazován 2. osobou mn.č.

Non parcheggino qui! Neparkuj tu! (oni)
Non parcheggiate qui! Neparkujte tu! (vy)

Rozkazovací způsob formální - nepravidelné tvary

	fare - dělat	dire - říkat	dare - dát, dávat	stare - být	andare - jít, jet	essere - být	avere - mít
(Lei)	faccia <i>dělejte (Vy)</i>	dica <i>povězte (Vy)</i>	dia <i>dejte (Vy)</i>	stia <i>bud'te (Vy)</i>	vada <i>jděte, jed'te (Vy)</i>	sia <i>bud'te (Vy)</i>	abbia <i>mějte (Vy)</i>
(Loro)	facciano <i>dělají!</i>	dicano <i>povědějí!</i>	diano <i>dají!</i>	stiano <i>jsou!</i>	vadano <i>jdou, jedou</i>	siano <i>jsou!</i>	abbiano <i>mají!</i>

Rozkazovací způsob formální - postavení nepřízvučného zájmena

<i>Zájmeno předchází formálnímu rozkazovacímu způsobu.</i>	Non si arrabbi! <i>Nehněvejte se!</i> Non si arrabbino! <i>Nehněvají se!</i> Lo faccia! <i>Udělejte to!</i> Lo facciano! <i>Udělají to!</i>
--	--

Rozkazovací způsob formální a neformální - použití

<i>Rozkazovací způsob se používá, abychom:</i> <i>dali instrukce a rady</i> <i>něco přikázali</i> <i>vzbudili pozornost</i>	Giri a destra! <i>Zatočte vpravo!</i> Mangi meno! <i>Jezte méně!</i> Torna/torni subito! <i>Vrat' se/vrat'te se (Vy) hned!</i> Senta, scusi... <i>Poslyšte, promiňte...</i>
--	--

Označení množství

<i>Když hovoříme o nepřesném množství, připojíme k číslovce zbavené koncové samohlásky příponu -ina: trenta » trentina.</i> <i>Od číslovek cento - sto a mille - tisíc vychází: centinaio - stovka/centinaia - sta, stovky migliaio - tisíc(ovka)/migliaia - tisíce</i> <i>Pozor! Z dodici - dvanáct pochází slovo dozzina - tucet, což znamená přesně dvanáct.</i>	Per una quindicina di giorni. <i>Asi tak na dva týdny.</i> Una ventina di rose. <i>Asi dvacet růží.</i> C'erano un centinaio di persone. <i>Byla tam stovka osob. (Asi tak sto.)</i> C'erano migliaia di persone. <i>Byly tam tisíce osob. (Několik tisíc.)</i> Comprami una dozzina di uova! <i>Kup mi tucet vajec!</i>
---	--

Zájmenná slovesa, časování pravidelné a nepravidelné

	cavarsela - zvládat co; vyváznout, dostat se (z čeho)	prendersela - zlobit se, rozčilovat se	<p>Zájmenná slovesa jsou slovesa, která se časují s jedním nebo dvěma zájmeny. Pro postavení zájmen platí pravidla, která jsme se již naučili:</p> <p>zájmena stojí před časovaným slovesem a po záporu: Non ce la faccio. Nedokážu to.</p> <p>pojí se s infinitivem: Non prendertela! Nerozčiluj se!</p> <p>předchází formálnímu rozkazu: Non se la prenda! Nerozčilujte se! (Vy)</p> <p>následují po rozkazu neformálním: Metticela tutta! Dej do toho všechno!</p>
(io)	me la cavo zvládám	me la prendo zlobím se	
(tu)	te la cavi zvládáš	te la prendi zlobíš se	
(lui/lei)	se la cava zvládá	se la prende zlobí se	
(noi)	ce la caviamo zvládáme	ce la prendiamo zlobíme se	
(voi)	ve la cavate zvládáte	ve la prendete zlobíte se	
(loro)	se la cavano zvládají	se la prendono zlobí se	
	avercela - zlobit se (na koho), být naštvaný/á	farcela - dokázat něco, zvládnout něco	
(io)	ce l'ho zlobím se	ce la faccio dokážu to	
(tu)	ce l'hai zlobíš se	ce la fai dokážeš to	
(lui/lei)	ce l'ha zlobí se	ce la fa dokáže to	
(noi)	ce l'abbiamo zlobíme se	ce la facciamo dokážeme to	
(voi)	ce l'avete zlobíte se	ce la fate dokážete to	
(loro)	ce l'hanno zlobí se	ce la fanno dokážou to	

Používání sapere - vědět, umět a potere - moci + infinitiv

<p>Používáme sapere + infinitiv slovesa, abychom řekli, že jsme schopni něco udělat, že jsme se naučili to dělat.</p> <p>Používáme potere + l'infinitiv slovesa, pokud chceme říct, že máme nebo nemáme svolení nebo možnost něco dělat.</p>	<p>Sa suonare il violino. Umí hrát na housle. So nuotare/giocare a tennis. Umím plavat/hrát tenis. (vím, jak se to dělá, naučil jsem se to dělat)</p> <p>Non posso giocare a tennis, perché sto male. Nemohu hrát tenis, protože je mi špatně. Oggi non posso uscire con voi, i miei genitori non vogliono. Dnes nemůžu jít s vámi ven, moji rodiče (to) nechtějí.</p>
--	--

Oddíl 10

Konjunktiv minulý - tvary

	fare - dělat	andare - jít, jet	<p>Konjunktiv minulý se tvoří konjunktivem přítomným pomocných sloves essere nebo avere a přičestím minulým slovesa.</p>
io	abbia fatto	sia andato/-a	
tu	abbia fatto	sia andato/-a	
lui/lei	abbia fatto	sia andato/-a	
(noi)	abbiamo fatto	siamo andati/-e	
(voi)	abbiate fatto	siate andati/-e	
(loro)	abbiano fatto	siano andati/-e	

Konjunktiv přítomný a minulý - používání

<p><i>Konjunktiv přítomný vyjadřuje děj současný s dějem ve větě hlavní,</i></p> <p><i>konjunktiv minulý vyjadřuje děj minulý vzhledem k ději ve větě hlavní.</i></p>	<p>Penso che al momento sia a Roma. <i>Myslím, že zrovna teď je v Římě.</i></p> <p>Penso che stia lavorando. <i>Myslím, že (právě teď) pracuje.</i></p> <p>Credo (in questo momento) che Marco sia partito ieri. <i>Myslím (v tuto chvíli), že Marco odjel včera.</i></p>
---	---

Prima che, nebo prima di?

<p><i>Výraz prima che - dříve než vyžaduje konjunktiv,</i></p> <p><i>ale pokud je podmět věty hlavní a věty vedlejší stejný, nebo pokud je věta neosobní, používáme prima di + infinitiv.</i></p>	<p>Prima che se ne vada, Le voglio regalare una bottiglia. <i>Dříve než odejdete, chci Vám darovat jednu lahev.</i></p> <p>Bisogna stapparlo un'ora prima di servirlo. <i>Je třeba otevřít jej hodinu před podáváním.</i></p>
---	---

Neosobní vyjádření + konjunktiv nebo infinitiv

<p><i>Neosobní vyjádření vyžadují obecně konjunktiv.</i></p> <p><i>Pozor! Pokud i věta vedlejší je neosobní, tj. nemá přesný podmět, používáme infinitiv.</i></p>	<p>È meglio che non lo beva. <i>Je lepší, abyste to nepil/a.</i> È necessario che non superi i 18 gradi. <i>Je nezbytné, aby nepřesáhlo 18 stupňů.</i></p> <p>È meglio che Rita parta domani. <i>Je lepší, aby Rita odjela zítra.</i></p> <p>È meglio partire domani. <i>Lepší je odjet zítra.</i></p>
---	---

Quello che, ciò che - To, co ...

<p>Quello che, ciò che jsou ucelené prvky utvořené dvěma zájmeny a používají se, aby vyjádřily vztah k věcem, skutkům nebo abstraktním pojmům.</p> <p>Quello che/ciò che - to, co = la cosa che - věc, která</p>	<p>Quello che voglio farle capire è che il parco è di tutti. <i>To, co bych chtěl/a, abyste pochopil/a je, že park patří všem.</i></p> <p>Ma tu credi a ciò che dice? <i>Ale ty věříš tomu, co říká?</i></p>
--	---